

Tjänsteskrivelse

Handläggare
Ulf Häggberg
Tfn 026-17 87 56
ulf.haggberg@gavle.se

Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnd
Omvårdnadsnämnd
Socialnämnd

Remissvar – Betänkandet Kontroll för ökad tilltro – en ny myndighet för att förebygga, förhindra och upptäcka felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen (SOU 2020:35), dnr Fi2020/02668/BATOT

Förslag till beslut

Att anta yttrandet som sitt eget.

Sammanfattning

Gävle kommun är en av remissinstanserna för rubricerad remiss.
Kommunstyrelsen har begärt yttrande från Valfärd Gävles tre nämnder.

Utredningen om samordning av statliga utbetalningar från välfärdssystemen överlämnade 2020-06-08 rubricerat betänkande till regeringen. Utredningen föreslår att en ny myndighet, Myndigheten för utbetalningskontroll, inrättas den 1 juli 2022. Myndigheten ska förebygga, förhindra och upptäcka felaktiga utbetalningar från de statliga välfärdssystemen.

Betänkandet innehåller en beskrivning av hur den nya myndigheten ska arbeta utifrån sitt uppdrag, genom bl.a. gemensamt transaktionskonto för utbetalningar, dataanalyser och urval, granskningar, samt stödjande och följande arbete. Förslagen rör utbetalningar från de centrala delarna av de statliga välfärdssystemen, omfattande främst: Arbetsförmedlingen, Centrala studiestödsnämnden, Försäkringskassan, Migrationsverket, Pensionsmyndigheten, samt Skatteverket.

Betänkandet och dess innehåll är bra som helhet, med en genomtänkt struktur för samlade åtgärder med syfte att förebygga, förhindra och upptäcka felaktiga utbetalningar från de statliga välfärdssystemen. Det är mycket viktigt med informationsutbyte och strukturerat samarbete mellan de utbetalande myndigheterna och kommunerna; att detta upprätthålls och utvecklas över tiden.

Bakgrund

Utredningen om samordning av statliga utbetalningar från välfärdssystemen överlämnade 2020-06-08 rubricerat betänkande till regeringen. Utredningens huvudsakliga uppdrag har varit att överväga om en funktion för systemövergripande riskanalyser, urval och kontroller bör införas för att förhindra att felaktiga belopp betalas ut, och för att säkerställa att utbetalningarna sker till rätt mottagare.

Kontrollen över utbetalningarna bör, enligt regeringens direktiv, samordnas och stärkas. Utredningen föreslår att en ny myndighet, Myndigheten för utbetalningskontroll, inrättas den 1 juli 2022. Myndigheten ska förebygga, förhindra och upptäcka felaktiga utbetalningar från de statliga välfärdssystemen.

Verksamheten ska vara ett komplement till välfärdsmyndigheternas kontrollarbete. Ansvaret för ärendehandläggning och beslut ska ligga kvar på respektive myndighet. Syftet med förslagen är att minska de felaktiga utbetalningarna och därigenom förebygga brottslighet som drabbar välfärdssystemen.

Förslagen rör de centrala delarna av de statliga välfärdssystemen där det är särskilt viktigt att det finns ett förtroende för systemen. Därför omfattas utbetalningar från Arbetsförmedlingen, Centrala studiestödsnämnden (CSN), Försäkringskassan, Migrationsverket och Pensionsmyndigheten av myndighetens uppdrag att förebygga, förhindra och upptäcka felaktiga utbetalningar. Även Skatteverket omfattas av förslagen och i vissa delar också arbetslöshetskassorna. Dessutom ska flera andra myndigheter lämna uppgifter till Myndigheten för utbetalningskontroll och ta emot underrättelser om felaktigheter.

Den nya myndighetens kontrollarbete kommer att omfatta bl.a. följande arbetsområden:

- **Dataanalyser och urval**

Myndigheten för utbetalningskontroll ska administrera ett system med transaktionskonto för utbetalningar. Uppgifter från transaktionskontosystemet ska utgöra grunden för myndighetens arbete med dataanalyser och urval för att upptäcka och förhindra felaktiga utbetalningar.

- **Granskningar**

Urvalsträffar från myndighetens dataanalyser och urval hanteras och sorteras vidare för att kunna utgöra ett effektivt underlag i

välståndsmyndigheternas arbete med att upptäcka och förhindra felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen. Detta ska ske i två steg, inledande och fördjupad granskning. Myndighetens granskning av urvalsträffar ska regleras i en särskild lag.

- **Stödja och följa**

Myndigheten för utbetalningskontroll ska stödja och följa statliga myndigheters och arbetslöshetskassors arbete med att motverka felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen. Uppdragets närmare utformning föreslås lämnas till myndigheten.

Den behandling av personuppgifter som ska ske i myndighetens verksamhet, särskilt vid dataanalyser och urval, utgör ett intrång i enskildas personliga integritet. Utredningen föreslår en lag som reglerar och möjliggör den personuppgiftsbehandling som är nödvändig för att myndigheten ska kunna utföra föreslagna uppdrag. Det finns även behov av sekretessregler till skydd för såväl enskilda som allmänna intressen i myndighetens verksamhet.

Utredningen har även haft i uppdrag att överväga om kommuner frivilligt ska kunna ansluta sig till funktionen. Flera stora skillnader finns dock mellan statliga och kommunala utbetalningar inom välfärden, varför möjligheten för kommuner att ansluta sig till de funktioner som Myndigheten för utbetalningskontroll ansvarar för bör utredas vidare.

Yttrande

Betänkandet och dess innehåll är bra som helhet, med en genomtänkt struktur för samlade åtgärder med syfte att förebygga, förhindra och upptäcka felaktiga utbetalningar från de statliga välfärdssystemen. Inrättandet av en särskild myndighet för kontroll av utbetalningar, samt skapandet av ett gemensamt transaktionskonto för utbetalningarna, ger goda förutsättningar för åtgärder som ger förväntade effekter.

Det är mycket viktigt med informationsutbyte och strukturerat samarbete mellan de utbetalande myndigheterna och kommunerna; att detta upprätthålls och utvecklas över tiden. På detta sätt kan kommunsektorn lära av erfarenheterna från de statliga välfärdssystemen och även vara bättre förberedd för ev. framtida anslutning till funktioner som tillhandahålls av Myndigheten för utbetalningskontroll.

Magnus Höjjer
Sektorchef
Välfärd Gävle

Kommunstyrelsen har begärt yttrande från Valförd Gävles tre nämnder angående en remiss från Socialdepartementet gällande Betänkandet Kontroll för ökad tilltro. Remissen hanteras för beslut i Socialnämnden, Omvårdnadsnämnden och Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden under sammanträdena den 22, 23 och 24 september 2020. Ulf Häggberg, Utveckling och stöd, har varit ansvarig handläggare i ärendet.